Учѣте ся брати мои,
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь.

СВОБОДА

,,Въ своїй хатѣ своя правда

И сила и воля"
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ

Число 7 — ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. 15. Децембра 1893. — ГОДЪ I

НЕ МАРНУЙМО ГРОША!

Стари люде завсе хвалять давни часи, въ котрихъ якъ скажуть, лучше жилось чоловѣкови на свѣтѣ, а люде були спокойнѣйши справедливѣйши и побожнѣйши якъ теперъ.

Сли добре придивимось нынѣшному часу, то сказати мусимо що стари люде мають правду.

Колись у насъ уже тому давно, въ громадѣ бувъ начальникъ, чоловѣкъ мудрій и справедливій, котрого цѣла громада слухала и поважала. Зробивъ де кто кому яку шкоду чи въ дома чи на полю — справа заразъ була розсуджена начальникомъ и справедливôсть вимѣрена безъ жадного клопоту, безъ жадныхъ непотрѣбныхъ выдаткôвъ на суди, на адвокатôвъ и покутныхъ писарôвъ. Но пôзнѣйше наставъ иншій ладъ, котрый пануе и до нынѣ на погибель нашихъ господарей хлѣборобôвъ. Коли оденъ другому нехотячи заоравъ на пôвъ цаля межу, затявъ косою жменю трави або зломивъ сусѣдской курцѣ ногу, тогда йде до коршми до пейсатого адвоката гершка, котрый користаючи съ хлопской глупоти, каже оддати справу на судъ и ще пожичитъ гропей на процесъ. Дурный Иванъ послухавши жида крутара взявъ ся въ процесъ и по роцѣ вигравъ справу такъ, що жидъ осѣвъ на Ивановôмъ грунтѣ а Иванъ знищивши себе и другого ствъ у жида за наймита носити воду и палити въ жидôвской грубѣ. Днес можна раховати на сотки тисячъ жебракôвъ, котри були колись заможними газдами а теперь черезъ нещасни процеса латають торби тай хадятъ за жебранымъ хлѣбомъ. Наши люде повинни уже пôзнати що днесь справедливôсть мѣрасєь пôсля кишенѣ: сли кишеня повна, есть надѣя що выграешъ, сли порожна то твоя справа пропаде, хотяй би она була ясна якъ сонце на небѣ—кто смаруе той и ѣде, якъ не посмаруешъ воза будуть колеса скрипѣти доки не попсують ся.

Отци незважаючи на тую правду и пересторогу попроцесували грунта а дѣтей примусѣли глядати хлѣба у далекихъ заморскихъ краяхъ, дѣти вмѣсто бути мудрѣйшими отъ своихъ батькôвъ, такъ само ступають въ ихъ слѣди и собѣ за дурницю процесують ся тратячи не грунта, но тяжко запрацюваный грôшъ за котрый хитри лаери и тлумачи пють дороги вина и добри палять цигара.

На тое марнотравство неможемо дальше дивитись и кличемо до нашихъ Русинôвъ: не марнуймо гроша на нещасни процеса, бо той грôщъ есть твой пôтъ, твоя кровъ.

Неразъ въ сальонѣ при стаканѣ пива оденъ другого образитъ або и часомъ по пяному одинъ другому дасть поза уха. То ще не есть криминальна справа и моглабъ ся легко залагодити однымъ мудримъ словомъ, христіяньскою любовію и ничъ бы не стояла анѣ марного цента. Але щожъ діяволъ и хитріи дорадцѣ шепчуть нашому чоловѣкови до уха: що ты маешъ такому дуракови перебачити щоз тебе за хлопъ - бери варентъ на того лайдака, покажи же маешъ гоноръ и гроши! На другій день уже до роботи не пôйшовъ нашъ гоноровій, но цѣлій день піе въ сальонѣ съ дармоѣдами тлумачами и тѣшить ся що уже мае варентъ на другого и ему покаже що онъ значитъ. чи се не правда?

Другій незнаючи о нѣчомъ вернувши съ роботи заледво сѣвъ вечеряти а ту въ дверѣ детективъ витае го словами: come on Mike!

Бѣдакъ въ робочой кошелѣ опинивъ ся уже въ канцеляріи мірового судьи. Шайка покутныхъ тлумачôвъ що завсе ночують въ сальонѣ пôдъ барою, затерае руки отъ радости; адвокатъ на тую вѣсть купуе собѣ цигаро за 10. ц, Балманъ приберае острій видъ и немилосердно дивить ся на плачущую бабу, котра прійшла просити щобъ видобувъ мужа съ гарешту и поставивъ бель. Якъ тоти круки и ворони злѣтаются съ всѣхъ сторôнъ де увидять стерво и садять ся на тое роздираючи и дзюбаючи на кусники, такъ само тлумачѣ, кортовщики, параграфисти, дорадцѣ, сальонови адвокати обступують нашого чоловѣка незнаючого анѣ языка, анѣ права, анѣ звичаю и обичаю — друть немилосердно остатный центъ то грозячи гарештомъ и смертію за тое же вибиôвъ другому зубъ, то потѣшаючи що виграе справу и кортъ му заплатитъ всѣ копита въ квотѣ 1000 дол.

Приходитъ судный день. Гаврило и Данило маютъ свôихъ адвокатôвъ, своихъ тлумачôвъ и всѣ позасѣдали въ канцеляріи лаера позакуровавши цигара. Судія не може ще роспочати справи бо голитъ, або черевѣкъ направляе. Коли уже обголивъ або натягнувъ копито, стае и засѣдае за стôлъ, на котрôмъ лежитъ стара библія до присяги и пару образкôвъ съ броварôвъ де суть намальовани цапи въ розмайтихъ позиціяхъ щобъ всѣ знали же ,,Bok beer,, есть найлучшимъ пивомъ и найскорше до баламути допроваджае. Мировій судія запхавши чю-табаки за зуби, мовъ сѣна въ драбинистій вôзъ и виложивши ноги на стôлъ въ знакъ своей всемогущости и поваги, робить справу, коера кôнчится звичайно малимъ казаніемъ и заплаченіемъ судовихъ кошеôвъ съ обохъ сторôнъ.

You Гаврило and You Данило go home all right. Гаврило и Данило що дались виставити на смѣхъ пянимъ тлумачамъ и хитримъ адвокатамъ, на тое слово мовъ воскресли и беруть за капелюхъ тай домôвъ.

Але почекайте добри люде скажить кôлько ви заплатили за гоноръ? Порахуймо;

	Одна сторона,	друга стор.
Бейль-мани	15.00 . .	20.00
Адвокати.	10.00 . .	10.00
Страчени дни	1.50 . .	1.50
Тлумачѣ	25.00 . .	21.00
Пятинка	2.50 . .	2.50
Кошта суду	7.00 . .	7.00

Разомъ одного и другого пôйшло марно гроша въ сумѣ: 123.00

За те, що по пяному оденъ другому сказавъ ,,ты дурню' А теперъ чи они не суть оба дурнѣ же знову пôйшли въ сальонъ перепрошатися, остатного кводра пропивати и цѣловатись и плакати знову по пяному якъ тіи старіи кур. . .? Що виграли? - ничъ . . . але тлумачѣ посѣпаки, шахраи тіи виграли справу и обдерли дурныхъ не розважныхъ.

Ото маешъ читателю маленькій прикладъ якъ то наши люде марнують центи на дурни процеса. Подана сума есть найменьшою въ порôвнаню съ тимъ, що наши люде видали на шахрайски процеса Слибъ ,,Народный Рускій Союзъ" мавъ въ касѣ тіи грошѣ для хорихъ и для виплачованя посмертного, тогда каса булабъ богата на якихъ 20.000 дол. Але той грôшъ пôшовъ марно за гоноръ, а гонору и дотеперъ не маесь, бо гоноровій чоловѣкъ не буде въ сальонѣ пити якъ свиня и битись не буде якъ дикій. Люде, люде и ща разъ люде будьте людьми! На що тратити здоровле, грôшъ и роботу — товчи ся по тренахъ то сюди то туди. Погадайте собѣ що другіи за ваши центи съ васъ смѣють ся —

Простое не марнуймо гроша.

ОДОЗВА.

Днесь одзитаемъ ся съ болемъ серця до нашихъ братôвъ Руснôвъ и кажемо имъ щыру правду въ очи щобы непозоставали назадѣ другихъ славяньскихъ народôвъ въ прсвѣтѣ народной нивѣ и въ народнôмъ рôдномъ языку. Куда станемъ, куда глянемъ чи то на полякôвъ чи то на словакôвъ, то жаль серце тисне и отъ сорому мусишъ закрити очи же естесь Русиномъ и дитина руского роду. Ну подивѣтъ ся оденъ и другій кôлько то словацкихъ газетъ выходитъ въ Америцѣ! а яки они велики, якъ тамъ въ нихъ хорошо пишетъ ся, що тамъ за цѣкави рѣчи! Ихъ т. е. словакôвъ, люде американьски знають, въ ихъ газетахъ найбогатши купцѣ дають ся анонсовати бо знають же то нарôдъ рухливій и оборотный наколи поставъ ся о таки велики, обширни газети. А о насъ Русинахъ и собака не гавкне, бо черезъ нашу успалôсть, лѣнивство, байдужнôстъ ничъ невартаемъ въ очахъ другихъ нудрихъ людей. А вже часъ взятись до дѣла, вже часъ показати свѣту що и мы не съ лѣса. Вже часъ щобъ хоть одна руска газета выходила въ Америцѣ велика, обширна, красна що тижня.

Ганьба булабъ се для насъ слибъ мы не взялись за руки и не зôбралось тисячъ л. дей тай заплатили за ,,Свободу" щобъ могла выходити що тижня. Чи насъ н тое не стати? Ану, ану вст

SWOBODA
(LIBERTY.)

The only Russian politica paper in this Country and has a large circulation trough the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рôчна 1.50

До старого краю.......... 2.00

Веѣ дописи и грошѣ просимъ висилати пôдъ адресою:

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

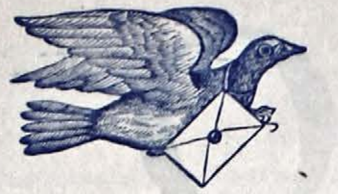
Наша газета выходитъ два рази на мѣсяць. 1 го и 15го.

Entered at the post office at Jersey City, N. J. as second class mail matter.

ньмо и покажѣмъ що мы варта и якая у насъ сила! Чи завсе будемо робити на чужихъ и на жидôвъ, а для руского добра ничъ?
Крайна пора послѣдна година витверезитися щобъ други люде съ насъ несмѣялись. . .

Нуже, нуже братя люби,
Нуже, нуже встаньте,
Нуже скоро протрѣтъ очи–
На божій свѣтъ гляньте!
Подивѣть ся що дѣеть ся
У хатѣ сосѣда,
Якъ онъ дбае о свое
И не зна що бѣда.
Его люде поважають
И за людей мають,
Бо онъ съ людьми порôвнався
Въ хатѣ угощають.
А вы завсе раби нѣми
Будете рабами,
Чужи люде за вашъ грôшъ
Стають ся панами.
Якъ остатне вже пропилось
Копнуть и ногою,
А ще скежуть гибай дурню
Мы о тя не стоимъ!
Чи се не грѣхъ и не ганьба
Такъ ся понижати?—
Встаньмо братя встанмо разъ
Даймо ся пôзнати!

Г. Г.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

И день иде и нôчъ иде,
И голову схопивши въ руки,
Дивуешъ ся — чому не йде
Апостолъ правди и науки?! Шевченько.

Сли кому якъ кому, але намъ Русинамъ закованимъ въ мадярскіи кайдани суть понятни наведени слова безсмертного кобзаря апостола и мученика за народну свободу. Мы опослѣджени на кождôмъ кроцѣ, переслѣдовани, гониміи правительствомъ за народную руску ідею якъ тоти першѣ христіяне язичниками за Христову вѣру. У насъ сли хочешъ учути руске слово, то греба ити у затишіе нашихъ гôръ, де простолюдинъ роскаже тобѣ рускимъ словомъ свою превелику нужду бѣду та свое горе. У насъ мадяризація поступила такъ далеко що въ чисто рускихъ селахъ де есть школа, ничъ бôльше не учатъ рускихъ дѣтей якъ мадярского букваря. До сихъ поръ мали мы всю надѣю же рускій обрядъ, руска церковъ, руски священники заховаютъ народни сокровища отъ мадяризаціи, але одурила насъ надѣя и дурнѣвъ обсмѣяла, бо теперъ по нашихъ церквахъ вигнали святую славяньску мову а цѣле богослуженіе отправляетъ ся на мадярскôмъ язицѣ. Простій народъ дивить ся на се диво и питаесь якъ довго оно такъ буде и коли Господь повстане на отмщеніе своихъ бѣднихъ нѣмихъ рабôвъ.
Наша интелигенція уже сталась мадярскою и щобъ показати свое раболѣпіе и свою собачу вѣрнôсть ко гонителямъ съ бôльшою погордою смотритъ на рускій простій народъ якъ правдивіи мадяри. Мы при схилку девятнайцятого столѣтія питаемъ ся Бога и людей: коли, коли уже буде разъ конецъ нашой неволи, нашихъ мукъ? Коли уже прійде апостолъ правди и науки и пламеннимъ словомъ розогрѣе наше замерзле серце щобъ оно билось въ нашой руской груди та для руского народа и его всеобщого добра?! Коли козакъ загоститъ знову до насъ и поборесь съ дикимъ татариномъ въ червонихъ шараварахъ?!

И день иде и нôчъ иде...
Въ гору взносить руки,
Мы вѣруемъ що прійде
Апостолъ правди и науки.

Теперъ хочу росказати читателямъ „Свободи" що стало ся въ шариской столицѣ. Въ Гіралтовцяхъ жиди отправляли въ божници свôй шабасъ. Много вѣрнихъ пейсатихъ сынôвъ Абрагама зôйшлось на молитву, каждій съ своимъ торагъ и баблею пôдъ пахою.
Въ божницѣ було биткомъ набито, а отъ смроду цибулѣ и сабашовихъ гаринґôвъ не було видно ни повали ни свѣтла- можна було и сокиру повѣсити на тое всякое диханіе, котрого и самъ Ааронъ повставшій съ гробу, не розôгнавби своимъ кадиломъ. Въ первой лавцѣ, що була номѣщена висше другихъ лавокъ, стояли два рабини; Леопольдъ Лихтенштаинъ и Морицъ Ротъ. Въ найторжественнѣйшой хвили богослуженія Лихтенштаинъ закашлявъ и плюнувъ на бороду Рота. Жиди думали що се якась библійна церемонія. Но сей часъ видять же Ротъ бере Лихтенштеаина за каркъ и припершы до стѣны валитъ немилосерно по мордѣ. И се взяли вѣрники Валаама за якійсь незрозумѣлій параграфъ и приписъ талмуда, спокôйно приглядають ся тому дивному богослуженію. На конецъ молящіи ся жиди видять що съ одного и съ другого ллетъ ся кровъ якъ съ заколеного пацюка а оденъ другому рве бороду мовъ щетину съ опареной свинѣ. Въ божници зойкъ да крикъ, на котрый збѣглась полиція и докôнчила якъ то кажуть мадярски бахташконосци, жидôвску „вечурню".

Иванъ съ Крутоверха.

ГАЛИЦКА РУСЬ.

Дня 9. Нов. с. р. цѣла Галицка Русь обходила рôчницю 50 - лѣтного ювилея священьства. О. Іосафата Кобринского много заслуженого мужа около добра и просвѣщенія руского народа. Дай Боже - щобъ ще проживъ много лѣть.

На дняхъ Галицка Русь перенесла мощи покôйного О. Маркіяна Шашкевича славного руского поеты до Львова де торжественно поховано на кладбищи личаковскôмъ.

„Свободу" читайте
За ню грошѣ присылайте.

СТРАШНЕ НЕЩАСТІЕ.

Съ Нового Санча пишутъ. О. Іосифъ Ломницкій рускій парохъ съ села Лабова йдучи до хорого мусѣвъ переходити черезъ одну вузку кладку, на нещастіе упавъ съ той кладки въ пропасть и забивъ ся на смерть. Вѣчная память, вѣчная слава туть и въ небѣ мученикови свого обовязку. Най му земля перомъ а память о немъ отъ рода въ родъ.

АМЕРИКАНЬСКА РУСЬ.

Джерси Сіті.

До чого то уже люде не беруть ся и до якого шахрайства не допускають ся! Послухайте добри люде, бо се для вашой перестороги подаемо брудну шахрайску исторію и то правдиву, оперту на судовихъ актахъ.
Въ Джерси Сіті двохъ полякôвъ п. Каминскій и п. Плевацкій заложили собѣ тому рôкъ назадъ офѣсъ. Каминскій бувъ за баса вôдъ роботи а Плевацкій за агента той шахрайской компаніи.
Одного дня п. Каминскій видить що до офісу мало людей приходить шукати роботи, пôйшовъ самъ за людьми. Въ Гобокенъ знайшовъ одного нѣмця и каже му що онъ не потребуе такъ тяжко робити тôлько лѣтъ въ шапѣ и що онъ (т. е, Каминскій) заложить му бізнесъ съ котрого може легко вижити нѣмецъ и его жена. Нѣмецъ послухавъ и давъ 150 дол. на бізнесъ, котрый состоявъ въ тôмъ, щобъ купити машину и робити соду - воду на лѣто. Каминскій взявъ грошѣ и поѣхавъ до New York-у куповати машинерію до вироблення соди-води. Минае лѣто, минае и осѣнь а Каминского якъ небуло такъ и нема съ машиною на соду-воду.
Нѣмецъ съ великого бізнесу пôйшовъ знову до шапи на хлѣбъ заробляти бо уже содова вода ему обридла.
Полиція глядала польского шляхтича але немогла знайти, бо той маючи грошѣ, пивъ чорно въ сальонѣ за грошѣ дурного нѣмця и все кричавъ що онъ мученикъ за католицку вѣру и ojczyzn-у втѣкъ съ Сибіру и просивъ braci щобъ го не видали москалямъ.
Коли було порожно въ кишени, коли уже wiara i ojczyzna пôшла съ димомъ pozaru, тогда нашъ мученикъ змученый ледво сѣвъ на горс-кару и поѣхавъ опать до Гобокенъ на здобитки мученическихъ подвиговъ слави, де напившись шеломомъ віски, поборотись съ москалами. Въ Гобокенъ мѣсто москаля, найшовъ старого нѣмця без руки.
Що ты неробишъ? спитавъ Каминскій колѣку нѣ нероблю отповѣвъ нѣмецъ безъ руки.
— Дай манѣ десять дол. а заразъ дамъ тя до роботи.
Нѣмецъ урадованый винявъ десять дол. а Каминскій запровадивъ го ажъ тамъ далеко на поле и казавъ му чекати на однôмъ мостѣ де трен переходить що туть дôстане роботу, а самъ пôйшовъ по шуфлю до баса. Нѣмецъ може и до днесь тамъ стойть на мостѣ а Камѣньского нема й десять дол. пропало.
Плевацкій тымъ часомъ занимавъ са продажею льотôвъ на водѣ почавши отъ той баби що въ ночи свѣтитъ ажъ гетъ черезъ море.
Дуривъ людей доки мôгъ ажъ на остатку обохъ панôвъ давъ арештовати оденъ русинь съ Пасейку. Съ того випало що панъ босъ Каминскій дôставъ самъ роботу на два роки въ гарештѣ а его агентъ Mr. Плевацкій на рôкъ и пôвъ. Панъ судія Касировичъ черезъ свое правосудіе попався въ арештъ. За бейльомъ вийшовши зъ гарешту и щобъ незганьбити висшого суду, утѣкъ безъ жадного суду щобъ не бути судженимъ. Забравши богато люцкого грошa судовою дорогою и яко справедливіи чоловѣкъ, передъ справедливостію утѣкъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Павло — Сѣдайте куме, бо днесь знову чувъ я щось нового и то дуже цѣкавого що ся стало въ Сербіи. Я думаю тай думаю и не можу собѣ въ моей старой головѣ роздумати щобъ на свѣтѣ таке водилось.
— Петро. — Ну та що говорѣтъ скорше, бо я дуже цѣкавій послухати вашого мудрого слова, сли нѣтъ то я вамъ роскажу мою новину бо мя ажъ за языкъ щѣпае.
— Павло. — Чи чули вы таку новину щобы де въ якôмъ краю брали панôвъ міністрôвъ до гарешту и всѣхъ мовбы повязанихъ баранôвъ ставляти передъ судъ якъ то теперъ зробили въ Сербіи?
Я гадавъ куме що тôлько бѣдного хлопа бють и до гарешту провадять а ту диви и міністрôвъ щось они мусѣли де грубого прошкроба-

ти, якъ мовлявъ мôй небôщикъ дѣдъ, най му тамъ Богъ дасть царство свое небесне.

— Петро. — Куме Павле яки вы дивный чоловѣкъ! Вы гадаете що министры то святіи? И у нихъ довги руки а ще такъ намащени же хлопскій кровавій грôшъ скоро липне и то не на сотки але на тисячи.

— Павло.— Ваша правда бо и въ Фаанціи таке сталось тому пару мѣсяцѣвъ назадъ, де не тôлько міністри але и самъ президантъ мині-стрôвъ сидѣли въ гарештѣ за крадежъ и то покрали меліони а казали що викопають каналъ Панама, а они пôдкопали бѣдный людъ такъ, що цѣла Франція теперъ мусить ся встидати.

Але теперъ шо дѣетъ ся съ міністрами въ Италіи то смѣху варта. Зачекайте куме най запалю файку.—Ага въ Италіи теперъ король розôгнавъ свойхъ министрôвъ за те, щó помачали свой пальцѣ въ краевихъ банкахъ такъ, що каси банкови зôстали порожни а край не мае цента и мусѣвъ пожичити 75. миліоновъ отъ Нѣмцѣвъ.

— Петро. — Длятого то куме не беруть ся до войни бо всюда порожно! аже теперъ я знаю и моя стара хоть дурна баба менѣ колись повѣдала, бо чула якъ кумъ Климъ читали въ англійскій газетѣ. Теперъ мушу бо уже не вытримаю сказати то що на языцѣ маю и то правда.

Напъ найяснѣйшій монарха хотѣвь видати таке право щобъ всѣ прости люде могли голосовати и такъ вибрати отъ себе такихъ послôвъ, котри бы въ Вѣдни передъ найяснѣйшимъ паномъ всю хлопску нужду, бѣду и кривду по правдѣ оповѣли а не брехали и въ папѣръ завивали якъ то теперъ. Но министри, богати пани тай шляхта не хотѣли на се пристати тай цѣсаръ ихъ розôгнавъ на чотири вѣтри.

— Павло. — То куме знана рѣчъ для чого пани не хочуть такого права, бо если люде всѣ малибъ право и вибралибъ свойхъ правдивихъ послôвъ, котри обстаталибъ за бѣдними хлопами и ремесельниками, тогда панн не бралибъ по 10 з. ринськихъ денно, шампана за хлопски грошѣ не пилибъ и права не робили такъ якъ имъ ся подобае: для себе лекше, а на бѣдне хлопство весь податковій тягаръ накидали.

— Петро — правду куме мате — крукъ крукови очей не видзюбае тай тôлько. Ну вже часъ менѣ до дому бо стара дасть менѣ министрôвъ бувайте здорови!

АМЕРИКАНЬСКИ НОВОСТИ.

Головный касіеръ чикаговской выставки зробивъ рахунокъ и предложивъ дотичной комиссіи. По заплаченю всѣхъ коштôвъ выставки позôстае чистого заробку дол, 1, 862, 482, 18. Загаломъ сказавши було росходу на выставку 26, 288, 784, 82; а того видно що обава на страту була безосновна. Але що съ того? Всѣ думали що мѣсто Чйкаго троха забогатитъ ся и меньше буде жебракôвъ та уличныхъ розбôйниковъ, а то теперъ показуесь противно. Бѣда така пануе теперъ тамъ, що крока неможъ перейти черезъ жебракôвъ протягаючихъ руки за альмужною а въ ночи непоказуйся на улицю сли хочешъ жити. Навѣтъ въ бѣлій день рабують людей. —

Вашингтонъ. На дняхъ зôстала оголошена реформа цлова виготовлена черезъ комисію демократичной партіи.

Въ тôмъ проектѣ вовна, угля, дерево до будовлѣ, сôль и желѣзо суть затягнени пôдъ рубрику яко вольни ôдъ спл т .

Далше знижено оплату цлову на цукрѣ на бавовнѣ и на метальныхъ выробахъ. Снаряди рôльничи суть вôльни ôдъ оплати. Въ загалѣ змалѣлось цло на рѣчахъ подрибнѣйшихъ а пôдвишено на тіи рѣчи що суть дороги и служатъ для збитку богатыхъ.

Страйкъ на линіи Lehigh Valley до сихъ поръ продовжаесь и то що разъ съ смутными послѣдствіями. До теперъ здавалось що страйкери заховують ся спокôйно але ситуація погôршалась и прийшло въ многихъ мѣсцевостяхъ до пролитія крови. Полисмани и шерифи неможутъ положити кôнця злому. На Warrior Run почали метати камѣніемъ мовъ градомъ на переходячій тренъ; у Pittstoun кондукторъ ударе ый каменемъ въ лолову упавъ съ трену. Въ Willkesdarre Pa: хотѣли страйкери взяти приступомъ стацію но зостали отперти черезъ полицію. Въ White Hawen за справкою страйкерôвъ збилось два трены, де девять осôбъ згинуло на мѣсци. Въ Филядельфіи ведуть ся переговори межи призидентомъ компаніи а ôтпоручниками страйкерôвъ щобъ прийти до полагоды.

ВСЯЧИНА.

Хотяй днесь Росія есть велика и могуча, хотяй властъ руского царя протягаесь надъ пôвъ Европою и Азіею, все таки для ней здаетъ ся за мало и хоче за помочію божою роспространити славу руского имени по всѣхъ кôнцяхъ вселенной. На дняхъ всѣ газети оголосили що Росія таки на добре розгостилась въ Африцѣ особенно въ краю Абисиніи.

Не давно тому наслѣдникъ абисиньского трону пôславъ свойхъ послôвъ до руского царя просити абы взявъ го въ свою опѣку. Вороги Росіи дуже боять ся наколибъ се сталось. Тогда Росія малабъ перший голосъ во всѣхъ справахъ односительно Египта Судана и суезкого каналу.

Весь Парижъ головне мѣсто въ Франціи есть въ великôмъ неспокою и забуреню. Коли въ палатѣ соймовой всѣ депутати отбували свое засѣданіе, оденъ незнакомій чоловѣкъ кинувъ съ галеріи межи депутатôвъ динамѣтову бомбу, котра съ страшнимъ гукомъ розстрѣскалась и богато депутатôвъ покалѣчила смертельно. Дверникъ погибъ на мѣсци, пару послôвъ суть конающими отъ тяжкихъ ранъ. Полиція заарештовала много подозрѣлыхъ осôбъ и здаеся що виновника сей страшной катастрофи мае въ своихъ рукахъ.

Чудна Родина.

Оденъ весельчак не маючи що робити, написавъ до газетъ свое покревеньство, котре всѣхъ зацѣкавило. Ото послухайте якъ каже сей веселій чоловѣкъ. Я мавъ 30 лѣтъ якъ оженився съ 40 лѣтною вдовою, котра мала дочку 18 рôчную отъ першого мужа. Мôй отець здоровъ и красный мужчина маючій тôлько 50 лѣтъ часто приходивъ мене отвѣдати и залюбившися по уха въ моей пасербици съ котрою конецъ кôнцемъ оженивъ ся. Черезъ тое сопружество мой отець ставъ ся моимъ зятемъ а моя пасербиця моею мамою яко жена мого отца. Въ короткôмъ часѣ моя жена породила на свѣтъ красного хлопчика, котрый есть швагромъ моему отцю и заразомъ моимъ вуикомъ, ако братъ жены мого отца, онъ такожъ есть внукомъ мого отца, понеже есть сыномъ его сына.

Ту ще наконецъ, жена мого отця породила тоже сына, котрый есть моимъ братомъ и моимъ вуйкомъ, понеже есть сыномъ мого отца и сыномъ моей дочки. Моя жена есть менѣ бабкою яко мама матери, я есмъ мужомъ моей жены и ей внукомъ ако сынъ ей дочки: понеже мужъ бабки есть также дѣдомъ, съ того выходитъ що а собѣ днесь есмъ власнимъ дѣдомъ Гадаю що се для мене досить.

Князь Батенбергъ бувшій князь Болгаріи, нагло померъ на ударъ серця. Се бувъ славный воякъ и коли Сербія выповѣла вôйну Болгаріи, князь Александеръ Батенбергъ на челѣ своей молодой арміи, першій идучи въ огонь, побѣдивъ Сербôвъ и побѣдоносно вернувъ до свого пристальнoго города Софіи. Незадовго черезъ політични запутанины подяковавъ помимо своей волѣ за болгаьскій тронъ и живъ собѣ на уединенію доки нагла смерть не перетяла нитку его тихого житя. Тлѣнни останки съ великою парадою зôстали спроваджени до престольного мѣста Софіи и тамъ съ належитою чѣстію похоронени.

Хотѣли забити цѣсара и его первого министра.

Со всѣхъ сторонъ получае нѣмецкій цѣсаръ конгратуляціини листи що такъ слѣпимъ трафомъ избѣгъ отъ наглой а несподѣваной смерти онъ и его першій министеръ графъ Каприви. Невидима и доси не знапа поліціи рука прислала двѣ шкатулки яко презентъ для цѣсара и его министра. Секретаръ министра отворивъ баксочку уважно и знайшовъ пекельну машину.

Такій самій презентъ дôставъ и цисаръ але сей часъ перестерегли бо еслибъ тіи пекельни машини були вибухли, то цѣла цѣсарска палата булабъ бозôрвана.

Ктобъ сподѣвавъ ся що по замкненю свѣтовой выстави наступитъ така бѣда та нужда въ Чикаго, якой уже давно стари люде непамятаютъ. Десятъ тисячъ робôтниковъ ходитъ по улицяхъ безъ роботи а тисячи бидныхъ людей ночують въ поліційнихъ домахъ. Выстава пôднесла нѣкоторихъ, а бѣднiи хоть мали на неякійсь часъ роботу но теперъ зле якъ и було.

ВЕСЕЛА ХВИЛЯ,

Я знаю уже наперeдъ же люде насмѣялисъ съ мене доволѣ наколи мене увидѣли змальованого въ „Свободѣ“. Най люде собѣ здорови були, троха посмѣють ся съ старого але най и за „Свободу“ платятъ бо присягаю на мой старый цилiндеръ що свого поважного носа бôлше не покажу. Я скажу правду же отколи жію на свѣтѣ съ моею старою небôжкою, то щеноколи не дававъ ся отфотографовати. Може люде мене и не знають якъ а ся називаю. Мое имя есть Иванъ Крутиголова.

На се дуже не противлюсь бо въ такъ поважной газетѣ варто показатись дла читателѣвъ „Свободи“.

А теперъ мое почтенное почтеніо до зобачиня.

Иванъ Крутиголова.

Въ школѣ.

Катихитъ – Скажи менѣ Ивасю для чого ты говоришъ що дня въ „Отче наши“ „хлѣбъ нашъ насущный дай намъ днесь“ а не дай намъ завтра або позавтра?

– Ивась — Длатого щобъ що дня бувъ свѣжіи.

Въ Коршмѣ.

Ходѣтъ тату до дому на обѣдъ.

— А компери суть?

— Нема:

— А стеранка есть?

— Нема.

— А щожъ до грѣха есть?!

— Ничъ.

— Но то обѣдай съ мамою а я сей часъ прибуду.

Кажуть що кобѣта неможе мовчати, а я днесь знайшовъ одну що цѣлій часъ нашой дороги все мовчала.

— А то диво!

— Нѣ не диво, бо була нѣма.

На телеграфъ офісі.

М. Чи можу ще днесь зателеграфувати до мого брата-

Телеграфістка. — Нѣ бо за пôзно и депеша останесь презъ нôчъ у мене,

М. Сли такъ то чи не мôгъ бы я зôстати при васъ вмѣсто депеши?

ЧИКАГО.

дальше

По двогодинной ѣздѣ съ Джерси Сіті уже приближаемся до Филяделфіи, котра мовъ та умита и красно убрана дѣвчина - красавиця виступае назустрѣчъ пишаючись своими рожнородного стилю церквами, вежами а обмаювана своими славними парками. Нашъ тренъ ту довго не стоявъ тай неможна было зойти навѣть до реставраціи що перекусити а уже желудокъ домагавъ ся своего незаперечного права. На мое щастье навинувъ ся хлопчина що продававъ булочки, въ котрыхъ було троха шинки. Я взявъ ихъ чотири и солено заплативъ. Коли тренъ рушивъ тогда взявъ ся я до роботи. Отвераю одну булочку - шинки нема, отвераю другу, трету ба и четверту а они шинки и не видѣли. Злій знакъ се вѣщуе для мене и съ оскорбленіемъ моей чести а ще больще мого почтенного и голодного желудка, ставъ я ѣсти кошерни булочки. На дворѣ стало вечерѣти тай поволѣ все утихало при надходячой ночи, только льокомотива то разъ свистне, то зареве прorazливо мовъ той прострѣляный медвѣдь а туть карами ажъ подкидуе черезъ великую шибкость съ якою тренъ жене въ даль щобъ на рано станути въ Питсбургу. Той ночи не бравъ ся сонъ моихъ очей и я взявш пiзнь выставки зачавъ студіювати съ одного конця до другого але и се на конецъ менѣ обридло и я ставъ придивлятися сценѣ, котря представлялась моимъ навпôвъ-заспанимъ очамъ въ тренѣ нôчною порою.

Се варта описати подумавъ я собѣ. Въ одной лавцѣ сидить якійсь грубій тай сапе мовъ той ковальскій мѣхъ стукаючи разъ вразъ головою о шибу. Другій розтягнувши по американьски ноги на лавку одну ногу тримаючи на головѣ сосѣда спячого передъ нимъ черезъ сонъ щось тяжко проклинае. Тамъ далѣ видишь якъ одень старенькій змученый дорогою сперъ голову набокъ апъ му цилиндеръ упавъ и спить незнаючи що дѣесь съ его цилиндромъ и яку вигоду мае его сосѣдъ сидячи за плечима, котрый разъ вразъ набравши чю въ зуби плюе немилосердно въ цилиндеръ мовъ въ яку плювачку нарокомъ для его вигоди тамъ поставлену.

Въ третой лавцѣ одень смертникъ лежить въ лавцѣ троха въ неприличной позиціи виставивши свою власну виставу и разъ вразъ черезъ сонъ видае проразливіи глухіи звуки мовби яки сигнали небезпеченства.

А тамъ далѣ двохъ старихъ видно пріятелѣ притуливши голову до голови храплять а своими лысинами такъ свѣтять на цѣле купе що свѣтло електричне няй ся сховае.

А тренъ разъ иде тихо и только чуешь шумъ мовъ шумъ води по лотоцѣ, другимъ разомъ зареве и гучить мовъ тисячь колесъ въ якой фабрицѣ. Разъ протягнетъ ся мовъ струна, опôсля гадюкою вiется и свище и реве и подкидае ажъ лячно, на коли згадаесь що нема дня въ Америцѣ, въ котрôмъ бы сотки народа не гинуло на тренахъ черезъ стовкновеніе съ другимъ треномъ.

Нôчъ була для мене рокомъ и я просивъ Бога щобъ скорѣйше стало благословить на свѣтъ и въ тôмъ задрѣмавъ. Но недовго такъ було, наразъ чую черезъ сонъ проникающій пискливій голосъ кондуктора „Питсбургъ" я протеръ очи и далѣ,розглядаюсь по котрой сторонѣ ресторантъ. Питсбургъ есть велике мѣсто и найбольше въ цѣлôмъ штатѣ Пенсильваніи, положене на самôмъ пограничнôмъ пунктѣ де кôнчится штатъ.

Се мѣсто богате въ желѣзни фабрики такъ, що черезъ димъ виходячій съ коминôвъ фабрикъ надъ мѣстомъ всегда чорна хмара и на дворѣ тамно. Туть працюе богато Русинôвъ и маютъ свою власну церковъ, котрой нарохомъ есть теперъ О.Амврозій Полянскій.

Въ Питсбургу остановивъ ся тренъ на три чверти години щобъ змѣнити машину и дати возможнôсть пасажерамъ де що попоѣсти. Тамъ було дуже мало до выбору. пôвъ крыла обсмаленого зъ старой курки и двѣ картофлѣ съ лупиною а рахунокъ простій поединчій 75.ц. за все.

Бодай бы тобѣ пекъ бувъ! подумавъ я собѣ кидаючи на бôкъ куряче стерво. Такъ дерти людей се великій грѣхъ. Але совѣсть реставратора грубою солониною пôдшитая невзрушилась на мои щыри проклятія и я мусѣвъ заплатити и сѣсти скоро на тренъ ще голоднѣйшимъ якъ прежде. Незабаромъ тренъ рушивъ въ дальшу дорогу.

Коли уже минулось пенсильваньскі Стейтъ, краю-образъ уже цѣлкомъ змѣнивъ ся. Туть невидишъ углянихъ гôръ только безконечна рôвнина. д. б.

Господинъ Никифоровичъ въ Санъ Франціско. Вашіи благожеланія для „Свободи" радо принимаемъ.

Редакція „Свободи пôслала до старого краю по всякого рода книжки за суму 300. дол.

Кто буде потребувати яки книжки няй троха зачекае а наколи Редакція получить, буде мôгъ дôстати.

„Свободу" читай бо та стараесь о твое добро народе рускій! При тôмъ не забувай старатися за ню.